(E. R. Kalmbach, 1937 : Crow-waterfowl Relationships. Circ. 433 U.S. Dept. of Agr.). Verder zal het van belang zijn te vergelijken, hoe het succes bij het uitbroeden der eieren is bij verschillende dekking, landbouwmethodes, broedkorven en de opstelling daarvan. De resultaten van vroege en late (vervolglegsels) kunnen worden vergeleken door statische bewerking van de data, waarop jongen van minder dan een week oud worden waargenomen. Ook de grootte der kooien van even oude, doch op verschillende tijdstippen in het seizoen geboren jongen dienen te worden vergeleken. Tal van kooikers en jachtopzieners hebben op dit gebied al grote kwantitatieve ervaring. Het zal er in de toekomst op aan komen getallen-materiaal hierover te verzamelen en dit statistisch te bewerken. Hierbij zullen bovengenoemde mensen ons grote diensten kunnen bewijzen. Tegen het volgend broedseizoen kan dit laatste deel van het onderzoek ter hand worden genomen.

w.g. T. LEBRET,
Secretaris van de waterwildsubcommissie.

De Vroege Zegge in Nederland

door Joh. Bolman, Amsterdam, met een tekening van de schrijver.

Toen ik dit voorjaar ongeveer half April naar Zaltbommel spoorde om weer een eerste verkenning te ondernemen in dit botanisch zo rijke Waalgebied, ontmoette ik bij het overstappen te Utrecht een aantal N.N.V.-ers uit het midden van het land, die eveneens op weg naar onze breedste rivier waren. Zo geviel het dat ik hen van Zaltbommel uit een eind oostwaarts begeleidde en de deelnemers door mijn langdurige kennis dezer streek op diverse bijzonderheden, zij het ook goeddeels nog niet bloeiend, kon wijzen.

Op een plaats aan de Zuidelijke Waaldijk namen we juist het wortelblad van de Veldsalie (Salvia pratensis L.) in ogenschouw, toen mijn blik viel op een bruin pluimpje met gele helmknoppen, dat ik op afstand voor een Veldbies (*Luzula campestris* D.C.ssp. *vulgaris* A. et G.) hield, hoewel de standplaats hiervoor niet direct in aanmerking kwam. Toen ik echter even een plantje afplukte, zag ik direct, dat ik niet met een Veldbies-, doch met een Zegge-soort te doen had. De zeer smalle bladeren van ongeveer 1 mm breedte, het totaal ontbreken der lange zijdeachtige haren hieraan, dit laatste zo kenmerkend voor Veldbies, alsmede de bloembouw sloten iedere verdere verwarring onmiddellijk uit.

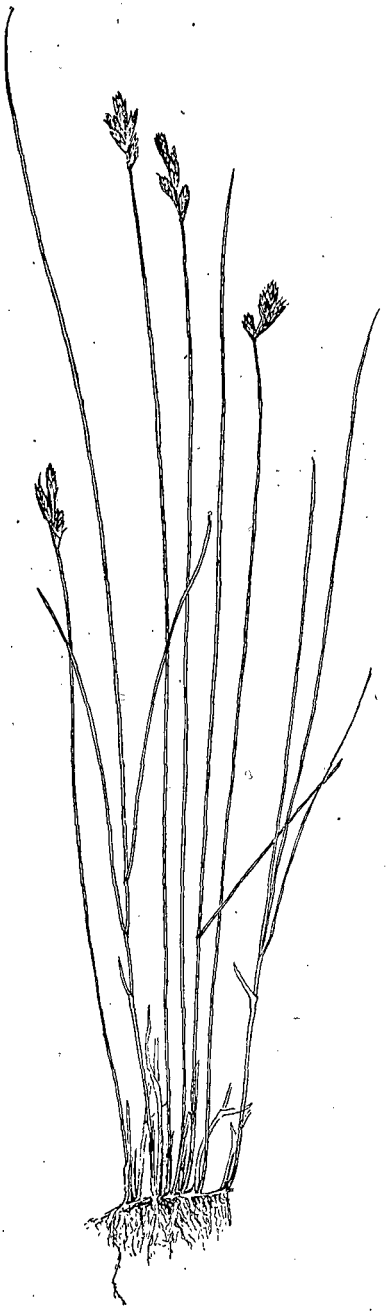
Het geslacht Carex (Zegge) staat bij de meeste onzer leden niet erg hoog in aanzien. Men beschouwt het - terecht - als een moeilijk geslacht, waar - dit ten onrechte - „geen beginnen aan is". Ten onrechte : wie zich met wat ijver en geduld als geestelijke-, een goede loupe en 2 of 3 forse naalden of spelden als materiële hulpmiddelen op Carices toelegt, zal weldra con-

stateren dat er tussen de verschillende zeggesoorten even karakteristieke verschillen bestaan als b.v. tussen boterbloemspecies. Bovendien zijn de zegges als kensoorten der plantengezelschappen van zeer groot belang.

Inmiddels was de Bommelse zegge me volslagen onbekend. In het platte sigarenblikje dat ik voor dergelijke fijne dingen altijd bij me heb, vond ze derhalve een veilige plaats, en zo kon ik haar 's avonds aan een nader onderzoek onderwerpen.

De Carex bleek niet te behoren tot de „makkelijke" groep, waarvan de aartjes óf geheel mannelijk óf geheel vrouwelijk zijn, terwijl de mannelijke aren bovendien scherp afgescheiden staan van de vrouwelijke, maar tot de zeker lastiger groep waarbij mannelijke en vrouwelijke bloemen niet direct naar de stand te onderscheiden zijn. Soms zijn de tot een samengestelde aar of pluim verenigde aartjes dan geheel eenslachtig en staan b.v. de mannelijke bovenaan, soms bestaat elk aartje uit mannelijke en vrouwelijke bloemen, terwijl er ook nog andere mogelijkheden zijn. Loupe en naalden zijn dan absoluut noodzakelijke attributen!

Nu trof ik het in zo ver óók niet, dat mijn Carex nog in volle bloei stond en van rijpe urntjes, een belangrijk determinatiekenmerk, nog geen spoor aanwezig was. Desondanks kwam ik, na het raadplegen van diverse flora's, tot de slotsom, dat ik hoogstwaarschijnlijk *Carex praecox* Schreb., de Vroege Zegge, in handen had. Op mijn verzoek controleerde de heer J. H. Kern te Nijmegen, een der beste

Vroege Zegge,
Carex praecox Schreb.
± ½ ware grootte.

kenners van dit geslacht, de determinatie, waarna ik in Mei l.l. beter uitgegroeid materiaal verzamelde.

Carex praecox was tot dusver van 4 vindplaatsen in Nederland bekend, zodat de vondst bij Bommel een vijfde groeiplaats in ons land betekent. Het zou mij echter geenszins verwonderen indien dit aantal op de duur nog met enige vermeerderd zou worden. Men ziet de zeer smalle bladeren van ongeveer 1 mm breedte n.l. zeer licht over het hoofd, evenals de 5 kleine bruine aartjes, welke tot een aar verenigd zijn, die hoogop 2 cm meet (bij volgroeide, uitgebloeide exemplaren!). Dit is te meer het geval, indien de plant, zoals ook op mijn vindplaats, tussen het welige gras van een rivierdijk staat. Men moet de plek dan al heel goed weten om tussen het hoge Meigras de soort terug te vinden. Merkwaardig was ook, dat ik bij mijn bezoek in Mei l.l. aanvankelijk enkele malen Carex hirta, de Ruige Zegge, in handen kreeg, welke op de zelfde plek in aantal bleek te groeien en welker uitgebloeide mannelijke eindstandige aartjes gelijken op de tweeslachtige aartjes van Carex praecox.

De Vroege Zegge, een Middeneuropese soort, blijkt in Nederland een fluviatiel, een stroomdalplant te zijn. Alle 5 vindplaatsen bevinden zich in het gebied onzer grote rivieren. Zij schijnt hier slecht vrucht te zetten; de heer Kern vroeg me hierop speciaal te willen letten. Het bleek, dat ook op mijn vindplaats exemplaren met goed volgroeide, vruchten bevattende urntjes zeldzaam waren. De Nederlandse flóra's geven als afmeting voor deze urntjes 2 mm aan, hetgeen echter beslist te weinig is. Goed uitgegroeide urntjes van de Bommelse vindplaats maten bijna 3 mm; 2½ à 3 mm ware hier de beste aanduiding.

De mij door de heer Kern opgegeven vindplaatsen zijn bij Pannerden, Millingen, de Grebbeberg en Poederooien. In deze laatste plaats werd de plant in 1935 voor het eerst in Nederland ontdekt. Pannerden-Millingen, de Grebbe en Bommel liggen op een onderlinge afstand van ongeveer 30 km van elkaar, Poederooien-Bommel is wat korter. Wie vindt de tussenliggende schakels van deze keten?

Van maand tot maand.

De grote tentoonstelling „Groningen 1948", gehouden in het stadspark van de Martinistad. is een succes geworden. Zij werd door 200.000 personen bezocht. Met veel lof werd gesproken over de tent, waarin waterstaat en planologie waren ondergebracht. Geen wonder, want aan de uitvoering van deze stands was bijzonder veel zorg besteed. Ontstaan, groei en ontwikkeling van het Groninger land waren op duidelijke en fraaie wijze in beeld gebracht. Door prachtige foto's en kaarten werd duidelijk gemaakt, wat de provinciale planologische dienst (in andere provincies streekplandienst geheten) ook op het gebied van natuurbescherming en behoud van recreatiegebieden kan presteren. Het is heel goed, dat dit ook op deze wijze eens onder de aandacht van het grote publiek wordt gebracht.

Het zal onze leden bekend zijn, dat ook onze N.N.V. regelmatig op het gebied van natuur- en landschapsbescherming werkzaam is. Dat is eigenlijk reeds begonnen toen de Ver. tot behoud van natuurmonumenten in Neder-